

Araç Kiralanması hizmet alımında araçların kasko değerinin %2'sinin üzerinde ödeme yapılması hk (Sayıştay K)

Kamu İdaresi Türü	Belediyeler ve Bağlı İdareler 🇹🇷
Yılı	2018
Dairesi	7
Karar No	411
İlam No	162
Tutanak Tarihi	10.12.2020
Kararın Konusu	İhale Mevzuatı ile İlgili Kararlar

Araç Kiralanması hizmet alımında araçların kasko değerinin %2'sinin üzerinde ödeme yapılması:

Belediye Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere Araç Kiralanması hizmet alımında “çift sıra koltuklu açık kasa kamyonet” iş kaleminde ilgili araçların kasko değerinin %2'sinin üzerinde ödeme yapıldığı ve bu suretle kamu zararına sebebiyet verildiği iddiasına ilişkin olarak yapılan incelemede;

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 12'nci maddesine dayanılarak 2006/ 10193 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller yürürlüğe konulmuştur. Mezkûr Esas ve Usuller'in genel

esaslarını düzenleyen 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında;

“Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayelerin (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile TBMM Genel Sekreterliği hariç) hizmetleri için ihtiyaç duyulan binek, station-wagon, arazi binek, kaptı kaçtı, panel ve pick-up tipi taşıtların (fiilen arazi üzerinde çalışan arazi binek ve pick-up'lar hariç) hizmet alımı yöntemiyle ediniminde;

a) Şoför giderleri hariç yapılan taşıt kiralamalarında aylık kiralama bedeli (katma değer vergisi hariç, her türlü bakım-onarım, sigorta ve benzeri giderler dahil), taşıtın Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği tarafından yayımlanan ve harcama talimatının verildiği yılın ocak ayı itibarıyla uygulanacak Motorlu Kara Taşıtları Kasko Değer Listesinde yer alan kasko sigortası değerinin %2'sini aşmayacaktır.

...”

düzenlemesine yer verilerek binek, station-wagon, arazi binek, kaptı kaçtı, panel ve pick-up tipi taşıtların kiralamalarında aylık kira bedelinin, taşıtın harcama talimatının verildiği yılın ocak ayı itibari ile uygulanacak kasko sigortası değerinin %2'sini aşmayacağı belirtilmiştir. ... Belediyesi tarafından yapılan ihalede “Tip No-13: Çift Sıra Koltuklu, Açık Kasa Kamyonet” grubundaki araçlar için kasko değerinin %2'si oranındaki sınırlamaya tabi tutulmamıştır. Denetçi tarafından düzenlenen sorguda bu araçların kiralanmasında % 2 kasko bedeli sınırlamasına tabi tutulması gerektiği, benzer bir ihalede aynı tip araçların %2 sınırlamasından muaf tutulmasının Kamu İhale Kurulunun 2018/UH.II-633 sayılı kararı ile mevzuata uygun bulunmadığı ve düzeltici işlem belirlenmesi yönünde karar alındığı belirtilmektedir.

Kamu İhale Kurulu tarafından verilen kararda atıfta

bulunulan, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının B.07.0.02.GİB.0.61/6153-1 sayılı ve "Çift kabin kamyonet" konulu iç genelgesinde "Çift kabin (4x2) kamyonet şeklinde tanımlanan 3+1, 4+1 veya 5 yolcu taşıma kapasiteli taşıtların ise yük taşıma kısımlarının açık veya kapalı olmasına bakılmaksızın panel van olarak motorlu taşıtlar vergisine tabi tutulması gerekmektedir." düzenlemesine yer verilmiştir. Bu düzenleme ile çift kabin kamyonetlerin motorlu taşıtlar vergisi açısından panel van sınıfından değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Kamu İhale Kurulu tarafından alınan kararda ve Denetçi tarafından düzenlenen sorguda bu düzenleme çerçevesinde çift kabin kamyonetlerin panel van olarak değerlendirilmesi gerektiği ve bu araçların hizmet alımı yoluyla kiralanmasında Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği tarafından yayımlanan ve harcama talimatının verildiği yılın ocak ayı itibarıyla uygulanacak Motorlu Kara Taşıtları Kasko Değer Listesinde yer alan kasko sigortası değerinin %2'sini aşamayacağı kuralına uyulması gerektiği belirtilmektedir. 237 Sayılı Taşıtlar Kanunu'nun "Tarifler" başlıklı 3'üncü maddesinde "Panel: Yük taşıma yeri tamamen kapalı olan pikapları, ifade eder." düzenlemesine yer verilmiştir. 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde panel van ve kamyonet aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

Panel van: Azami toplam ağırlığı 3500 kilogramı geçmeyen, kapalı kasalı (yandan camlı olanlar dahil), sürücü kısmından başka tek veya daha fazla sıra oturma yeri bulunan, insan ve yük taşımak için imal edilmiş olan taşıtlardır.

Kamyonet: İzin verilebilen azami yüklü ağırlığı 3,5 tonu geçmeyen ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu araçtır."

2 Sıra No.lu Motorlu Taşıtlar Vergisi Sirkülerinde;

"a) Arka kısımda oturma yeri bulunmayan ve "Motorlu Araç Tescil Belgesi" ile "Motorlu Araç Trafik Belgesi"nin istiap

haddi bölümünde 2, 2+1 şeklinde kişi sayısı belirtilen kapalı kasalı kamyonetler (yandan camlı olanlar dahil) kamyonet,

b) Arka kısımda oturma yeri bulunan ve "Motorlu Araç Tescil Belgesi" ile "Motorlu Araç Trafik Belgesi" nin istiap haddi bölümünde 3+1, 4+1 veya 5 şeklinde kişi sayısı belirtilen "çift sıra koltuklu", "üç sıra koltuklu" kapalı kasalı kamyonetler (yandan camlı olanlar dahil) panel van olarak

Vergiye tabi tutulacaktır."

açıklamasına yer verilmiştir. Anılan Sirkülerde yer alan açıklama ile söz konusu taşıtların, fiziki durumları göz önünde bulundurulurken, sadece yük taşıma amaçlı kullanılanlar ile hem yük hem de yolcu taşıma amaçlı kullanılanlar olmak üzere vergilendirilmesinde ayırımı gidilmiştir. Görüldüğü gibi gerek 237 sayılı Kanunda gerekse 197 sayılı Kanunda kavramların aynı anlamı taşımadığı açıktır. Denetçi tarafından düzenlenen sorguda Gelir İdaresi Başkanlığının İç Genelgesinde yapılan açıklama çerçevesinde çift sıra koltuklu açık kasa kamyonet panel van olarak değerlendirilmiştir. Ancak sorgu konusu yapılan taşıtın yük taşıma kısmının açık kasalı olması nedeniyle 237 sayılı Kanuna göre Pick-Up veya Panel olarak nitelenmesi mümkün değildir. Sorgu konusu yapılan taşıtın yük taşıma kısmının açık kasalı olması nedeniyle 197 sayılı Kanuna göre de Panel olarak nitelenmesi mümkün değildir. Bu nedenle vergilendirme açısından Gelir İdaresi Başkanlığı İç Genelgesiyle çift kabin kamyonetlerin panel van olarak değerlendirilmesi ve kamu zararı tespitine gerekçe gösterilmesi hukuken isabetli görülmemiş olup konuyla ilgili ilişilecek bir husus bulunmadığına,

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 55'inci maddesi uyarınca işbu İlamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy çokluğuyla,

Üye ...'ın azınlık görüşü: (Kabul tarihi, 05.01.1961 olan 237 sayılı Kanun'un 2'nci maddesi, "Traktör, arazöz, motorla işleyen her çeşit ziraat ve inşaat makineleri, hava taşıtları ve zırhlı ambulanslar ile münhasıran askeri maksatlar için kullanılan ve ordunun silah ve teçhizatından madut bulunan taşıtlar bu kanun hükümlerine tabi değildir." hükmünü içermektedir.

Kanun'un "Tarifler:" başlıklı 3'üncü maddesinde ise;

" a) Kurum: 1 inci madde hükmüne giren bütün daire, teşekkül ve müesseseleri,

b) Taşıt: Motorlu ve motorsuz bütün ulaştırma araçlarını,

c) Arazi binek: Bütün tekerlekleri muharrik binek taşıtlarını,

d) Kaptı kaçı: Asgari iki sıra oturma yeri bulunan kapalı ve insan taşımaya mahsus taşıtları,

e) Arazi kaptıkaçı: Bütün tekerlekleri muharrik olan kaptıkaçıları,

f) Pikap: Şoför mahallinde şoför dahil 3 kişiye kadar oturacak yeri ile arkasında azami 1750 kilograma kadar yük taşımak için yeri bulunan motorlu taşıtları,

g) Arazi pikap: Bütün tekerlekleri muharrik olan pikapları,

h) Panel: Yük taşıma yeri tamamen kapalı olan pikapları,

ifade eder." şeklinde tanımlar yapılmıştır.

Söz konusu iki madde birlikte değerlendirildiğinde, istisna düzenlemesinin mefhumu muhalifinden, zaman içinde farklı cins ve modellerde de üretilse, diğer bütün motorlu ve motorsuz araçların Kanun kapsamında olduğu anlamının çıkarılması mümkün olup bu tespit Kanun'un amacıyla da örtüşmektedir.

Diğer yandan, Kanun'un "tarifler" maddesi incelendiğinde, "237 sayılı Kanundaki tanımlarda "Çift sıra koltuklu açık kasa kamyonet" ile lafzen örtüşen bir tanımın olmadığı görülecektir. Bu durumun, araçların cins ve modellerinin yenilenmesi ve geliştirilmesine rağmen, mevzuatın tanımlar kısmında herhangi bir güncelleme yapılmamış olmasından kaynaklandığının kabulü daha isabetlidir. Zira, doğal olarak kamu hizmetinde kullanılabilecek bir aracın mevzuatın tanımlar kısmında lafzen yer almamasını, kanun koyucunun söz konusu aracın kapsam dışında tutulmasını işaretleyen bir irade beyanı şeklinde kabul etmek Kanun'un amacına uygun düşmemektedir. Dolayısıyla, Kanun'un amacının, genel ve kapsamlı olarak; istisna dairesinde olmayan ve "Tarifler:" başlıklı 3'üncü maddesindeki araçlarla esas itibariyle benzerlik gösteren tüm araçları da kuşattığını kabul etmek bu Kanun'un yürütülmesine daha uygundur.

237 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinde; hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtların cinsi, adedi, yaşı, hangi hizmetlerde kullanılacağı, kaynağı, yabancı menşeli olup olmayacağı ve diğer hususlar için gerekli esas ve usûllerin Cumhurbaşkanınca saptanacağı belirtilmiştir. 237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 12'nci maddesine istinaden 2006/ 10193 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı vasıtasıyla Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller yürürlüğe konulmuştur. Mezkûr Esas ve Usuller'in genel esaslarını düzenleyen 6'ncı maddesinin (2) numaralı fıkrasında;

"Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayelerin (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile TBMM Genel Sekreterliği hariç) hizmetleri için ihtiyaç duyulan binek, station-wagon, arazi binek, kaptı kaçtı, panel ve pick-up tipi taşıtların (fiilen arazi üzerinde çalışan arazi binek ve pick-up'lar hariç) hizmet alımı yöntemiyle ediniminde;

a) Şoför giderleri hariç yapılan taşıt kiralamalarında aylık

kiralama bedeli (katma değer vergisi hariç, her türlü bakım-onarım, sigorta ve benzeri giderler dahil), taşıtın Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği tarafından yayımlanan ve harcama talimatının verildiği yılın ocak ayı itibarıyla uygulanacak Motorlu Kara Taşıtları Kasko Değer Listesinde yer alan kasko sigortası değerinin %2'sini aşmayacaktır.

...” ifadeleri yer almaktadır.

Esas ve Usuller’de mevzuatında belirtilen kamu idarelerinin hizmetleri için ihtiyaç duyulan binek, station-wagon, arazi binek, kaptı kaçtı, panel ve pick-up tipi taşıtların (fiilen arazi üzerinde çalışan arazi binek ve pick-up’lar hariç) hizmet alımından bahsedilmektedir. Dolayısıyla, “Kanunlar lafzı ve ruhu ile hüküm ifade eder” prensibi gereği, 237 sayılı Kanun’da geçen pikap ve panel tanımlarının “çift sıra koltuklu açık kasa kamyonet” taşıtını da içerdiğini kabul etmek mümkündür. Sorğu ile sorulan idare uygulamasındaki ihtilaflı durum, “çift sıra koltuklu açık kasa kamyonet” diye isimlendirilen aracın 237 sayılı Taşıt Kanunu’nda yer alan taşıt tanımlarına/tasnifine herhangi bir tereddüte mahal kalmayacak şekilde, lafzen dahil edilememesinden kaynaklanmaktadır. Ancak, 237 sayılı Taşıt Kanunu’nun “Tarifler” başlıklı 3’üncü maddesinde “çift sıra koltuklu açık kasa kamyonet” taşıtının isim olarak sayılmamış olması, bu araçların hizmet alımı yöntemiyle temin edilmesinde Usul ve Esaslar kapsamında olmadığı manasına gelmemektedir. Kaldı ki, Kanun’un temel amacını, “kamudaki taşıt giderlerinin asgari seviyeye indirilmesi ve kaynakların savurganlığa yol açılmadan, bütçe olanaklarıyla uyumlu bir biçimde kullanımının sağlanması” olarak hedefleyen kanun koyucunun söz konusu araçları kapsam dışında bırakmasının, bu amacına ters düşeceği de aşikârdır. Hem Kanun’daki hem de Esas ve Usuller’deki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; kira bedeli için kasko bedelinin %2’si kuralına tabi taşıtların benzeri olan insan, yük veya insan ve yük taşıma

taşıtlarının kapsam dışında olduğunu savunmanın ilgili mevzuat amacıyla uyumlu olmadığı kabul edilmelidir. Bu nedenle çift sıra koltuklu açık kasa kamyonetlerin kiralamasında kasko sigortası değerinin %2'sini aşan ödemeler kamu zararı oluşturmaktadır.)